

УДК 159.923.2

Ковтун М. І.¹, Арсентьева Г.О.²

¹ студ. гр. КНТ-612м НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філос. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ЕЗОТЕРИЧНІ ВИТОКИ ПСИХОСИНТЕЗУ АССАДЖІОЛІ

Роберто Ассаджіолі – автор техніки реконструкції особистості, яку він назвав «психосинтезом». Вихідним началом для Ассаджіолі є прагнення проникнути в духовний центр людини, в ту область, яка релігійними і східними філософськими доктринами позначена як вище «Я» людської індивідуальності, як Надсвідомість. Свої ідеї психосинтезу Ассаджіолі почерпнув ще й у свого Вчителя Тибетця. Це той самий Тибетець, котрий був Вчителем Аліси Бейлі. Крім того, Ассаджіолі був в 1940 році заарештований фашистською владою Італії, біля місяця провівши в камері на самоті, і потім розповідав своїм друзям, що це був цікавий і цінний досвід, який дав йому можливість провести ряд спеціальних психодуховних вправ. Так само ефективно він використовував вимушену ізоляцію в 1943 році, коли переховувався від режиму Муссоліні у віддалених гірських селах.

Психосинтез – це теоретико-методична концепція психотерапії і саморозвитку людини. Ця концепція виявилась як глибинна незгода Ассаджіолі з психоаналітичним трактуванням стадій і рушійних сил розвитку людини. Автор розкрив природу і значення вищих проявів психічної діяльності. Зокрема, він ввів в психологію нове поняття надсвідомого – неусвідомлюваної сфери психіки, зміст якої неможливо звести до вмісту сфери, позначеної Фрейдом як підсвідоме.

Як і має бути у випадку синтетичного вчення, психосинтез не заперечує, а включає в себе попередні етапи розвитку уявлень про об'єкт досліджень.

Більш того, в своєму аналізі, тобто розкладанні цілого на частини, психосинтез ще більш радикальний, аніж психоаналіз, диференціюючи людську психіку на велику кількість суб-особистостей, які часто ворогують між собою. Однак Ассаджіолі не обмежується аналітичною констатацією розщепленості, а вказує також на присутність в людині доцентрових сил, під дією яких відбувається неперервний процес психосинтезу: об'єднання, інтеграції частин в єдине ціле. Отже, завдання психотерапії як діяльності, спрямованої на відновлення душевної рівноваги або психічної цілісності, полягає в сприянні природнім інтегративним силам, невід'ємно притаманним людській психіці. У зв'язку з цим Ассаджіолі зібрав разом і синтезував всі відомі йому методики психологічного впливу, вказавши на їхнє місце і роль в процесі такого сприяння: звідси видимість еклектичності психосинтетичної практики.

Констатація розщепленості психіки сучасної середньої людини і присутності в ній неактивованих інтегративних сил є також відправним пунктом психосинтетичного підходу до саморозвитку людини. Джерелом цих інтегративних сил, «центром притягання», який не дає розбігтись субособистостям і об'єднує їх в одну більш-менш гармонійну або дисгармонійну особистість, служить істинному «я» людини, як крапка чистого усвідомлення і волі. Психологічний розвиток – це становлення себе справжнім: роз-ототожнення з різними субособистостями і осягнення себе непідвладним для них центром усвідомлювання і волі, здатним управляти будь-якими складовими своєї свідомості, не витісняючи їх в безсвідоме.

Таке само-осягнення в якійсь мірі знайоме кожній людині в формі природного процесу дорослішання, який як правило припиняється після досягнення «дорослого віку». Психосинтез пропонує методологію прискорення, інтенсифікації, поглиблення, а також продовження цього процесу; як і освіта, дорослішання може стати неперервним.

Роз-ототожнення, повернення в себе з не-себе, відокремлення зерна «я» від половин субособистостей є першим кроком на шляху духовного розвитку, так званого «духовного психосинтезу», і дає можливість реалізувати себе в якості центру випромінювання інтегративних сил; зрозуміло, що людина здатна зреалізувати себе лише в тій мірі, в якій вона повернулася до себе справжньої.

З давніх часів аж до початку XX століття питання саморозвитку людини перебували виключно у веденні «езотеричної психології», – різних більш-менш таємних шкіл саморозвитку, що існували паралельно до наявної культури, тобто паралельно до сукупності соціальних інститутів вивчення людини. Культурний офіціоз ставився до езотеричних знань як до чогось шкідливого або недостойного уваги освіченої людини. Ассаджіолі не афішував джерела своїх ідей, оскільки прагнув включити знання і методи

езотеричної психології в тканину наявної культури, а для цього слід було обійти цензуру панівного менталітету академічної психології.

Принципи і методи Асаджіолі є традиційними в кращому сенсі цього слова, а новим є – мова і термінологія психосинтезу. Результати роботи Роберто Ассаджіолі можна вважати одними з найбільш успішних серед спроб екзотеричного осадження езотеричних знань.